

1985, 9. května – Sdělení VONS č. 441 „Trestní stíhání v České Skalici“ o trestních stíháních představitelů kulturního undergroundu v České Skalici – Květoslava Doubka pro trestný čin hanobení republiky a jejího představitele, Jaroslava Janečka pro trestné činy výtržnictví a hanobení republiky a jejího představitele, Stanislava Pitaše pro trestné činy hanobení republiky a jejího představitele a nedovolené výroby lihu a Josefa Vilhelma pro trestný čin výtržnictví – a o domovních prohlídkách souvisejících s tímto případem.¹

Dne 22. dubna 1985, kdy bylo zahájeno trestní stíhání ve věci výtržnictví, a v následujících dnech došlo v náchodském okrese k policejním zákrokům, spočívajícím ve výsledcích, domovních prohlídkách, vznesení obvinění, několikadenním zadržení, eventuálně v uvalení vazby, jež postihly několik mladých lidí z okruhu kulturního undergroundu v České Skalici.

Dosud se podařilo zjistit:

Signatář Charty 77 Stanislav Pitaš, nar. 12. 12. 1957, stavební dělník podniku Stavby silnic a železnic, nyní bytem u své družky Hany Čechové, Riegrova 741, Česká Skalice, byl dne 22. dubna 1985 zadržen a téhož dne u něj byla provedena domovní prohlídka.² Na jejím základě byl pak obviněn jednak z trestného činu hanobení republiky a jejího představitele podle § 103 trestního zákona (snižování vážnosti prezidenta republiky), jednak z trestného činu nedovolené výroby lihu podle § 194 a odst. 1 trestního zákona. Z hanobení byl obviněn proto, že při domovní prohlídce byla nalezena koláž, zobrazující opelichanou husu přizdobenou falickým motivem. Na druhý trestný čin bylo usouzeno z nálezů 30 litrů po domácku vypálené meruňkovice.³ Dne 25. dubna vzal okresní prokurátor v Náchodě Stanislava Pitaše do vazby; jeho adresa je: Věznice č. 1, poštovní schránka 62, 500 61 Hradec Králové. Ve věci je činná prokurátorka okresní prokuratury v Náchodě Blanka Semeráková.⁴

Stanislav Pitaš byl již v minulosti často šikanován. Pokud se u něj sešlo více přátel, byli často legitimováni přepadovou skupinou

Veřejné bezpečnosti. Mnohokrát mu bylo vyhrožováno, byl vybízen k vystěhování do ciziny.⁵

Dne 22. dubna 1985 byla provedena domovní prohlídka rovněž u Jaroslava Janečka, nar. 5. 6. 1954, civilního zaměstnance (mistra) správy budov posádky v Jaroměři, bytem v České Skalici,⁶ který byl zadržen, obviněn z trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona, jehož se měl dopustit už dříve⁷, a na základě zmíněné koláže z trestného činu hanobení republiky a jejího představitele spolu se Stanislavem Pitašem.⁸ I Jaroslav Janeček byl dán do vazby, adresa věznice je stejná jako u Stanislava Pitaše.

Třetí domovní prohlídka byla provedena dne 23. 4. 1985 u Květoslava Doubka, nar. 21. 9. 1963, strojního zámečníka Stavostroje v Novém Městě nad Metují, bytem Česká Skalice, Komenského 657. Nařídil ji vyhledavatel VB obvodního oddělení SNB v Novém Městě nad Metují npor. Vladimír Hála se souhlasem okresního prokurátora v Náchodě. Důvodem prohlídky bylo podezření, že se Květoslav Doubek zúčastnil zhotovení zmíněné koláže a „stýkal se s osobou Stanislava Pitaše, rozšiřující písemnosti téhož zaměření“, jak se praví v příkazu k domovní prohlídce.⁹ Květoslav Doubek byl v průběhu svého zadržení, které trvalo 85 hodin, obviněn, a to z trestného činu hanobení republiky a jejího představitele podle § 103 tr. zákona.¹⁰ Je nadále trestně stíhán na svobodě.

Další domovní prohlídka postihla dne 25. 4. 1985 Josefa Vilhelma, nar. 26. 1. 1960, stavebního dělníka, bytem Česká Skalice, Komenského 657. Prohlídku nařídil stejný vyhledavatel jako v případě Květoslava Doubka. Příkaz však postrádá předběžný souhlas prokurátora, jehož prý nebylo možno dosáhnout vzhledem k pozdní hodině; věc prý přitom nesnesla odkladu. Prohlídka byla provedena ve stejném domě jako o dva dny dříve při zásahu proti Květoslavu Doubkovi a dále na ubytovně Textilního podniku v České Skalici, kde je Josef Vilhelm ubytován. Téhož dne zahájil vyhledavatel VB proti Josefu Vilhelmovi trestní stíhání pro trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, že „dne 11. 3. 1985 mezi 14. a 15. hodinou v restauraci Formanka po zjištění úmrtí generálního tajemníka ÚV KSSS

s. Černěnka hrál a zpíval nevhodné písně Karla Kryla“. Domovní prohlídka byla pak nařízena pro podezření, že Josef Vilhelm má doma texty písní. Josef Vilhelm byl později propuštěn a je trestně stíhán na svobodě.¹¹

Domovní prohlídky prováděli příslušníci obvodního oddělení VB v Novém Městě nad Metují npor. Vladimír Hála, npor. Adámek, por. Šálek, [p]por. Špaček, npor. Khol¹² a dále kpt. Fišer. Všichni se snažili postupovat podle zákonných ustanovení. Při domovních prohlídkách byly odňaty magnetofonové pásky, kazety, korespondence, časopisy z roku 1968 a dále sborník nezávislé kultury. Nelze vyloučit, že byly provedeny ještě další domovní prohlídky¹³ a že byli obviněni další lidé.¹⁴

Všem obviněným hrozí trest odnětí svobody až do dvou let.

Zásah v České Skalici není ničím novým. Již vloni v únoru došlo k trestnímu stíhání Stanislava Pitaše, který byl i ve vazbě, a dalších osob pro trestný čin útoku na veřejného činitele. Bylo to důsledkem konfliktu mezi návštěvníky předem povoleného koncertu ve Zbečně¹⁵ u Hronova a mezi policií, která zde provedla zákrok.

Celý případ je vlastně vyvrcholením dlouhodobých střetů mezi společenstvím mladých lidí a státními orgány, které se snaží jakýmkoliv nezávislým formám kultury nebo společenského života zabránit.

Informace o Chartě 77, r. 8, 1985, č. 6, s. 6–7.

POZNÁMKY

¹ K případu viz dále sdělení VONS č. 453, 456 a 461, dokumenty č. 456, 459 a 464.

² K zadržení Stanislava Pitaše i domovní prohlídce došlo 23. 4. 1985. Viz příkaz vyhledavatele obvodního oddělení VB Nové Město nad Metují npor. Vladimíra Hály k provedení domovních prohlídek u Pitaše a Hany Čechové z 23. 4. 1985 a protokoly o jejich provedení z téhož dne; dále protokol obvodního oddělení VB Nové Město nad Metují o zadržení podezřelého Pitaše z 23. 4. 1985. Příkaz k provedení domovní prohlídky u Pitaše a Čechové je uložen též in: LP, Sb. VONS, inv. č. 245, sign. I/1, kart. 40.

- ³ Trestní stíhání bylo zahájeno usnesením vyšetřovatele oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Náchod npor. Jiřího Gazdy z 23. 4. 1985, v němž bylo uvedeno: „*Provedeným šetřením příslušníků SNB a z výpovědí Stanislava Pitaše, Jaroslava Janečka, Květoslava Doubka a z výsledků domovní prohlídky bylo zjištěno a potvrzeno, že se dne 24. 12. 1984 sešli v bytě Stanislava Pitaše v Šonově u Broumova a jeho kamarádi Květoslav Doubek a Jaroslav Janeček. Společně pak při oslavě vánočních svátků zhotovili z kachny, kalhotek, umělého pohlavního údu a fotografií představitele ČSSR fotomontáž, kterou pak rozesílali svým přátelům. Tímto jednáním snížili vážnost prezidenta republiky. V průběhu šetření pak byla provedena u Stanislava Pitaše domovní prohlídka, při které byl mimo jiné zajištěn přístroj na domácí výrobu lihu, který měl ve vlastnictví, přestože mu bylo známo, že domácí výroba lihu a vlastnictví zařízení k výrobě lihu je trestné.*“ OS v Náchodě, soudní spis k případu Stanislava Pitaše, Jaroslava Janečka a Stanislava Maršíka, spis. zn. 1 T 326/85.
- ⁴ Žádost o vzetí Pitaše do vazby podal vyšetřovatel oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Náchod npor. Jiří Gazda 25. 4. 1985, žádost o vzetí do vazby J. Janečka podal vyšetřovatel oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Náchod npor. Karel Rousek o dva dny dříve, 23. 4. 1985. Okresní prokurátor v Náchodě JUDr. Josef Mervart (v Janečkově případě zastoupený promovanou právničkou Janou Vávrovou) vyhověl žádostem usnesení z 25. 4. 1985. Okresní soud v Náchodě (předseda senátu JUDr. Evžen Suchánek) pak rozhodnutím z 29. 4. 1985 zamítl stížnost S. Pitaše i J. Janečka na výše uvedená usnesení. Tamtéž. Stanislav Pitaš k tomu uvedl, že mu byla vzhledem k faktu, že byl signatářem Charty 77, bezprostředně před vzetím do vazby poprvé nabídnuta spolupráce s StB, tu však odmítl. Rozhovor Jana Bárty se Stanislavem Pitašem, 10. 3. 2012.
- ⁵ Stanislav Pitaš k tomu uvedl, že se nezávislým aktivitám věnoval po návratu z vojenské služby v roce 1979. Stýkal se s příznivci undergroundu, mj. např. s Františkem Stárkem, podílel se na distribuci časopisu Vokno, v roce 1981 odcestoval do polské Vratislavi podpořit tamější hnutí Solidarita. Důsledkem byl zájem o jeho osobu ze strany trutnovské StB, opakované výslechy a sledování bytu, v němž v Trutnově bydlel. Na základě stupňovaného tlaku se odstěhoval do Šonova u Broumova, kde jej převzala náchodská StB, jejíž činnost hodnotil ve srovnání s Trutnovem jako mnohem intezivnější. Po nátlaku na něj i okolí mu byl zabaven cestovní pas i řidičský průkaz, obtížně sháněl zaměstnání. Zvýšenou pozornost StB lze odůvodnit jednak faktem, že se jednalo o region s menší mírou anonymity, a dále zejm. skutečností, že byl ve styku s Václavem Havlem a dalšími disidenty, které navštěvoval na Hrádečku. Viz rozhovor Jana Bárty se Stanislavem Pitašem, 10. 3. 2012. K uvedenému též epizoda cyklu České televize *Neznámí hrdinové, pohnuté osudy* (režie Jiří Fiedor, vysíláno dne 2. 5. 2011, viz in: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10204458965-neznami-hrdinove/211452801390017-neznami-hrdinove-pohnute-osudy> [28. 2. 2014].

- ⁶ Příkaz vyhledavatele obvodního oddělení VB Nové Město nad Metují npor. Vladimíra Hály o provedení domovní prohlídky u J. Janečka a protokol o jejím provedení viz in: OS v Náchodě, soudní spis k případu Stanislava Pitaše, Jaroslava Janečka a Stanislava Maršíka, spis. zn. 1 T 326/85.
- ⁷ V odůvodnění usnesení vyhledavatele obvodního oddělení VB Nové Město nad Metují npor. Vladimíra Hály z 22. 4. 1985 o zahájení trestního stíhání v této věci pro trestný čin výtržnictví podle § 202, odst. 1, tr. zák. bylo uvedeno, že v přesně nezjištěný srpnový den roku 1984 kolem půlnoci byl J. Janeček údajně spatřen dvěma svědky, jak stojí nahý na ulici ve společnosti dvou oblečených mladíků, jejichž totožnost se dosud nepodařilo zjistit. Janeček se tím měl dopustit hrubé neslušnosti na veřejně přístupném místě. Tamtéž.
- ⁸ Viz usnesení vyšetřovatele oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Náchod npor. Karla Rouska o zahájení trestního stíhání J. Janečka pro spolupachatelství k trestnému činu hanobení republiky a jejího představitele podle § 9/2 k § 103 tr. zák. Tamtéž.
- ⁹ Příkaz vyhledavatele obvodního oddělení VB Nové Město nad Metují npor. Vladimíra Hály k provedení domovní prohlídky u K. Doubka z 23. 4. 1985 a protokol o jejím provedení z téhož dne viz in: tamtéž.
- ¹⁰ Doubkovo stíhání pro spolupachatelství trestného činu hanobení republiky a jejího představitele podle § 9/2 k § 103 tr. zák. bylo zahájeno 23. 4. 1985 usnesením vyšetřovatele oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Náchod por. Jarkovského. Tamtéž.
- ¹¹ Soudní spis Okresního soudu v Náchodě k případu Stanislava Pitaše, Jaroslava Janečka a Stanislava Maršíka (spis. zn. 1 T 326/85) neobsahuje žádné informace o trestním stíhání Josefa Vilhelma.
- ¹² Celými jmény: Vlastislav Šálek, Jaroslav Špaček. Chybně je uvedeno jméno a hodnost kpt. Jaroslava [?] Kchola.
- ¹³ Domovní prohlídka byla provedena též 22. 4. 1985 u obviněného Stanislava Maršíka. Viz příkaz vyhledavatele obvodního oddělení VB Nové Město nad Metují npor. Vladimíra Hály k provedení domovní prohlídky u S. Maršíka z 22. 4. 1985 a protokol o jejím provedení. OS v Náchodě, soudní spis k případu Stanislava Pitaše, Jaroslava Janečka a Stanislava Maršíka, spis. zn. 1 T 326/85.
- ¹⁴ O měsíc později, 21. 5. 1985, zahájil vyšetřovatel oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Náchod ppor. Petr Vít trestní stíhání J. Janečka a S. Maršíka pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů spáchaný formou spolupachatelství podle § 9, odst. 2 k § 187 odst. 1 tr. zák. V usnesení bylo uvedeno, že „*Stanislav Maršík v r. 1981 získal od nezjištěné ženy semena indického konopí, která na jaře 1982 dal společně s Jaroslavem Janečkem naklíčit a poté je zasadili v České Skalici nad výstavbou čtvrti Na vinici. V létě 1982 tyto sklídili, usušili a zkoušeli kouřit, další semena nasázeli v r. 1982, tato byla zaplavena.*“ Tamtéž.
- ¹⁵ Správně Zbečnicku.